

ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

(7) ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਇੱਕ ਜੈਨ

ਐਮ. ਜੈਪਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਰਾਹੁਲ ਗਰਗ, ਜੇਜੇ

ਹਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ- ਜਵਾਬਦਾਤਾ

2009 ਦਾ FAO-M-169

ਮਾਰਚ 2, 2015

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 - ਐਸ.ਐਸ.13-ਬੀ, 25 ਅਤੇ 26 - ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ - ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਇੱਕ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤੀ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਬਾਲਗ ਲਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ - ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ - ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ - ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

(ਪੈਰਾ ੮)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਪਿਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਚਰਚਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ।

(ਪੈਰਾ ੯)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਾਬਾਲਗ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੂਸਰਾ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਖੌਤੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਹੱਕਦਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਹੋਵੇ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਐਕਟ.

(ਪੈਰਾ 11)

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨਵਜੀਤ ਸੋਢੀ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਜੀਪੀਐਸ ਬੱਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਐੱਮ. ਜੈਪਾਲ, ਜੇ.

(1) ਪਤੀ ਹਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਰਟੀ 1 ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਪਾਰਟੀ 2 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ

ਤਹਿਤ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਮਾਦਾ ਬੱਚਾ, ਅਰਥਾਤ, ਨਿਮਰਤ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਹ ਦੋਸਤਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਹਦਾਇਤ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ:-

“ਇਸ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਦਾਦੇ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇਗੀ, ਭਾਵ 18 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੇਜਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪਤੀ ਹਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੇ ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। . ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ”

(3) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

(4) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਬਾਲਗ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ

ਲਈ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਾਬਾਲਗ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(6) ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਐਕਟ ਦੀ 13-ਬੀ. ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੁਝ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

(7) ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਗੀਆਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 5 ਲੱਖ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕਮੁਸ਼ਤ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਵੀ। ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ।

(8) ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

(9) ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਚਰਚਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ